

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду на седници одржаној 6. 10. 2015. године.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>проф. др Весна Пилиповић, ванредни професор, уже научна област Англистика, Факултет за правне и пословне студије „Др Лазар Вркатић“, Универзитет Унион, председник комисије (бирана 17. 6. 2013.)</p> <p>доц. др Јелена Даниловић-Јеремић, доцент, уже научна област Енглески језик и лингвистика, Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу, члан комисије (бирана 16. 6. 2014.)</p> <p>доц. др Биљана Радић-Бојанић, доцент, уже научна област Англистика, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, ментор (бирана 4. 7. 2011.)</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме:</p> <p>Радмила (Раде) Сузић (рођ. Дјаковић)</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава:</p> <p>31. 3. 1983. Сисак, Хрватска</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p>Филозофски факултет, студијски програм Енглески језик и књижевност, академски назив – дипломирани филолог мастер из области Филолошких наука</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија</p> <p>2008. године уписала докторске студије Методике наставе на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду.</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:</p> <p>Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, <i>Мотив педофилије у Лолити и Волшебнику: наративни третман и читалачка рецепција</i>, Енглески језик и књижевност, 2008.</p>

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

Енглески језик и књижевност

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Језичка анксиозност и успешност учења енглеског језика у вишим разредима основне школе

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертације Радмила Сузић има 220 страна и састоји се од 7 поглавља, списка коришћене литературе са 220 референци и 8 прилога. У склопу главног текста дисертације налази се 25 табела.

1. Увод: садржи предмет истраживања, циљ и задатке истраживања, хипотезе, опис метода и техника истраживања, преглед ранијих истраживања у свету и код нас, као и опис структуре дисертације (стр. 12-18).

2. Теоријска разматрања: дефинише се појам учења енглеског језика на раном узрасту кроз дефинисање следећих појмова: хипотеза о критичном периоду, афективни домен и афективни филтер. Наводе се и дефинишу афективни фактори и њихов утицај на учење и усвајање енглеског језика (стр. 19-32).

3. Анксиозност при комуникацији: дефинише се појам анксиозности при комуникацији и образлаже њен утицај на појаву језичке анксиозности. Надаље се наводе и образлажу модели, врсте и узроци анксиозности при комуникацији, те начини њене манифестације при учењу страног језика у разредној ситуацији (стр. 33-46).

4. Језичка анксиозност: даје се дефиниција језичке анксиозности, наводе се њени узроци и врсте. Образлаже се утицај језичке анксиозности на четири језичке вештине: слушање, читање, писање и говор (стр. 47-65).

5. Методологија истраживања: описује истраживачку парадигму, као и начин одабира узорка, профил узорка (како екстерне, тако и интерне факторе), разлаже методе сакупљања података, наводи начине анализе и тумачења података, те објашњава како је триангулацијом истраживачких метода постигнута валидност и поузданост квантитативних и квалитативних резултата (стр. 75-108).

6. Анализа резултата истраживања: централно поглавље дисертације, представља статистичку анализу резултата добијених упитником (Скала за мерење језичке анксиозности у разредној ситуацији), квалитативне податке добијене анализом садржаја интервјуа, као и дискусију (стр. 109-168).

7. Закључак: сумира резултате истраживања, даје опште закључке и предлаже даља истраживања (стр. 169-184).

Литература (стр. 185-207).

Прилози: Скала за мерење језичке анксиозности у разредној ситуацији, Скала за мерење анксиозности при слушању, Скала за мерење анксиозности при читању на страном језику, Скала за мерење анксиозности при писању на страном језику, Скала за мерење анксиозности при говору на страном језику, Упитник за ученике шестих разреда, Упитник за ученике осмих разреда, Протокол интервјуа са ученицима шестог разреда (стр. 208-220).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација *Језичка анксиозност и успешност учења енглеског језика у вишим разредима основне школе* има за циљ да утврди да ли постоји повезаност између језичке анксиозности и учења енглеског језика у разредној ситуацији код ученика виших разреда основне школе. Како присуство језичке анксиозности представља битну препреку при учењу и усвајању страног језика, важно је дефинисати језичку анксиозности и увидети на који начин она утиче на ученике на раном узрасту. Иако постоји велик број истраживања која се тичу усвајања страног језика код деце, као и истраживања која се баве културолошким и афективним предностима, студије

на тему језичке анксиозности на раном узрасту и њеном утицају на учење страног језика ретко се срећу. Неки истраживачи тврде да су деца уистину слободнија када се ради о учењу и усвајању језика, али како ће се понашати зависи и од окружења у којем се налазе. Тако многа истраживања показују да деца, иако веома весела и отворена у комуникацији с другима, на часу страног језика у разредној ситуацији често постају стидљива и повлаче се у себе када треба да се изразе пред вршњацима или одраслима. С овом се тврдњом слаже и ауторка ове дисертације, јер је кроз вишегодишњи рад са ученицима приметила да једнако као тинејџери, и млађи ученици у одређеним околностима осећају језичку анксиозност, при чему до изражаја долазе негативне емоције као што су страх и инхибиција. У таквим ситуацијама ученици оклевају када треба да учествују у активностима на часу и плаше се шта ће други помислити о њима. Према томе, циљ ове докторске дисертације је да утврди да ли језичка анксиозност постоји код ученика основне школе и, уколико постоји, да ли и на који начин утиче на њихово учење страног језика.

Кандидаткиња ову тему разлаже у другом, трећем и четвртном поглављу дисертације, па се тако **друго поглавље** бави представљањем досадашњих владајућих ставова из области учења страног језика на раном узрасту, те ставова из области које се баве учењем и усвајањем страног језика. У оквиру овог поглавља ауторка представља и широк преглед литературе из ове области примењене лингвистике и тако поставља теоријски оквир из којег је ово истраживање и потекло. У **трећем поглављу** кандидаткиња дефинише појаву анксиозности при комуникацији. Таква анксиозност се осећа при усменој комуникацији са једном или више особа, углавном при јавном излагању или при јавном примању информације. Стога је логична претпоставка да ће особа која има потешкоће у комуникацији имати исти, ако не и већи проблем на часовима страног језика. Према томе, у оквиру овог истраживања посебна пажња се посвећује дефинисању ове врсте анксиозности, јер се управо на истраживању исте базира и емпиријски део ове дисертације. Кроз **четврто поглавље**, које је уједно и последњи део теоријског оквира истраживања, ауторка даје приказ многобројних истраживања на тему језичке анксиозности и њеног утицаја на учење страног језика. У овом делу се кроз преглед истраживања других аутора објашњавају појмови опште анксиозности, анксиозности као особине личности, ситуацијске анксиозности и анксиозности као олакшавајуће и отежавајуће околности. Такође се наводе начини мерења језичке анксиозности који су се користили у претходним истраживањима као и њихова поузданост. Посебна пажња је посвећена инструменту под називом Скала за мерење језичке анксиозности у разредној ситуацији, који се сматра прекретницом у истраживањима на ову тему.

У оквиру **петог поглавља** ауторка веома детаљно описује истраживачки контекст, процедуру, узорак, методе и технике у сакупљању података, као и начине да се предупредне недостаци који могу проистећи из ослањања на само један истраживачки поступак. Овим кандидатиња показује научну зрелост и свест о значају утемељене истраживачке методологије.

У **шестом** и уједно најзначајнијем **поглављу** дисертације кандидаткиња представља резултате истраживања описаног у петом поглављу. Први део резултата односи се на квантитативно истраживање спроведено путем анкете, док се други, квалитативни део резултата, заснива на анализи интервјуа спроведених са ученицима шестог разреда основне школе. Комбинацијом квантитативних и квалитативних података добија се коначна и заокружена слика проблема језичке анксиозности у настави енглеског језика међу ученицима виших разреда основне школе. Квантитативна анализа података се притом базира на анализи упитника скалера који је спроведен са ученицима шестог и осмог разреда основне школе при чему се прво дескриптивном статистичком анализом утврђује да ли се и у којој мери језичка анксиозности јавља код обе генерације ученика, а потом се испитује постојање три међусобно повезане врсте језичке анксиозности (анксиозност при комуникацији, испитна анксиозност и страх од негативне друштвене евалуације). На крају се даљом анализом утврђује утицај екстерних фактора на три претходно поменуте врсте језичке анксиозности као и на језичку анксиозност у разредној ситуацији уопште. Након тога следи детаљна анализа квалитативних података сакупљених путем интервјуа са ученицима шестог разреда, у оквиру које се издваја девет категорија за које се испоставило да имају значајан утицај на формирање језичке анксиозности код ученика основне школе. Категорије су формиране уз осврт на теоријске поставке аутора који су се бавили истраживањем језичке анксиозности, као и на закључке из њихових истраживачких радова.

У оквиру последњег, **седмог поглавља** ове дисертације ауторка представља резултате добијене квантитативним и квалитативним истраживањем и тумачи их у контексту других научних истраживања. Ово поглавље се завршава предлозима за даља истраживања у оквиру ове области.

Списак литературе на крају текста садржи 220 референци и показује колико је опсежно припремно истраживање кандидаткиња извршила. **Додаци** на самом крају дисертације дају на увид инструменте коришћене у овом истраживању, али и примере инструмената коришћених у истраживањима других аутора који су се бавили проблемом изучавања језичке анксиозности као и преглед протокола интервјуа спроведеног с ученицима шестог разреда.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Дјаковић, Р., Дабић, Т. (2010). Foreign language anxiety and CLIL. *Зборник радова са друге међународне конференције "Teaching Foreign Languages to Young Learners: Content and Language Integrated Learning in Teaching Young Learners."* Педагошки факултет у Јагодини, стр. 47-55.

Дјаковић, Р. (2010). Утицај спољних фактора на ниво језичке компетенције код ученика основне школе. *Зборник радова са петог међународног интердисциплинарног симпозијума „Сусрет култура“*, Нови Сад, 2010. Књига I, стр. 297-302

Дјаковић, Р., и Дабић, Т. (2011). Утицај анксиозности на језичке вештине у наставни енглеског језика. *Наука*, 1-3/2011. 2 вол. 2, 157-169.

Дјаковић, Р., Дабић, Т. (2011). Језичка анксиозност и стратегије за успешну комуникацију на страном језику. *Зборник радова са другог научног скупа младих филолога Србије Савремена проучавања језика и књижевности*. Крагујевац, 2011. година, Књига I, стр. 451-458.

Сузић, Р., и Дабић, Т. (2012). Веза између мотивације за учењем енглеског језика и језичке анксиозности. *Зборник радова са 3. научног скупа младих филолога Србије Савремена проучавања језика и књижевности*, књига 1, (431-442). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.

Сузић, Р., Дабић Т., Ћирковић Миладиновић, И. (2011), Implicit and explicit second language learning. *Proceedings of the Conference*, Craiova, 456-461, 21-22 October 2011.

Сузић, Р. (2013). Употреба мешовитих метода у истраживању проблема језичке анксиозности, *Методички видици* (4), 121-133.

Сузић, Р. (2014). Утицај афективних фактора на учење енглеског језика код ученика основне школе. *Афективна димензија у настави енглеског језика: тематски зборник радова / уредила Биљана Радић-Бојанић*. Нови Сад : Филозофски факултет, 2014, стр. 127-143.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња је употребом мешовитих метода истраживања доказала да је језичка анксиозност присутна при учењу енглеског језика у разредној ситуацију међу ученицима виших разреда основне школе и описала и образложила узроке њеног јављања:

- због недовољне изложености утицају страног језика ученици који енглески језик уче само у оквиру разредне ситуације у школи показују виши ниво језичке анксиозности од ученика који су енглеском језику изложени више од планом и програмом предвиђена два школска часа;
- комуникација у оквиру разредне наставе је сведена на минимум што доводи до појаве анксиозности при говору;
- испитна анксиозност се показала као значајна у процесу учења енглеског језика, посебно при усменом одговарању;
- страх од негативне друштвене евалуације се истакао као важан фактор при појави језичке анксиозности али и у оквиру целокупног процеса учења енглеског језика.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Кандидаткиња вешто комбинује и тумачи резултате статистичке анализе добијене употребом прилагођене верзија скале за мерење језичке анксиозности у разредној ситуацији са подацима које је добила анализом транскрипата интервјуа. У овом аспекту кандидаткиња је показала велику стручност пошто је употребом два методолошка приступа, квантитативног и квалитативног, утврдила повезаност између учења енглеског језика на раном узрасту и појаве језичке анксиозности.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Да.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Да.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Кандидаткиња је закључцима који су изведени на основу анализе података добијених употребом мешовитих метода истраживања потврдила оно са чим се истраживачи из области примењене лингвистике слажу а наставници енглеског језика у школама редовно сусрећу, а то је да недовољан број часова у оквиру редовне наставе, као и неадекватна употреба наставних средстава и метода доводе до појаве језичке анксиозности која ученике прати не само у даљем наставку школовања, већ и у свакодневним животним ситуацијама где ће се од њих тражити да се служе енглеским језиком. Истраживање за ову докторску дисертацију се базирало на проучавању појаве језичке анксиозности код ученика основне школе, што је веома значајно за општи контекст проучавања језичке анксиозности с обзиром да су

истраживања међу ученицима на раном узрасту ретко рађена. Сем тога, кандидаткиња је у оквиру анализе резултата квалитативног истраживања понудила предлоге за превазилажење сваке од наведених ситуација које доводе до појаве језичке анксиозности у разредној ситуацији, не само на основу теоријских поставки других аутора, већ и на основу личног искуства у настави. Сваки од ових предлога је научно утемељен али и веома практичан и применљив.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

У докторској тези нема већих теоријских, методолошких и истраживачких недостатака који би утицали на резултате истраживања или коначну структуру текста. Кандидаткиња ће свакако извршити мање интервенције приликом припреме рукописа за штампу, укључујући мање језичке и стилске интервенције.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене изнесене у овом извештају, комисија предлаже да се докторска дисертација под насловом *Језичка анксиозност и успешност учења енглеског језика у вишим разредима основних школа* прихвати, а кандидаткињи Радмили Сузић одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____
проф. др Весна Пилиповић

_____
доц. др Јелена Даниловић-Јеремић

_____
доц. др Биљана Радић-Бојанић

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.